

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Prijedlogu uredbe Vijeća o programu za istraživanja i osposobljavanje Europske zajednice za atomsku energiju (2019.–2020.) koji nadopunjuje Okvirni program za istraživanja i inovacije Obzor 2020.

(COM(2017) 698 final – 2017/312 (NLE))

(2018/C 237/06)

Izjavitelj: **Jacques LEMERCIER**

Zahtjev za savjetovanje:	Europska komisija, 18.1.2018. Vijeće Europske unije, 10.1.2018.
Pravni temelj:	članak 106.a Ugovora o Euratomu i članak 304. UFEU-a
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za jedinstveno tržište, proizvodnju i potrošnju
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	9.3.2018.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	14.3.2018.
Plenarno zasjedanje br.:	533
Rezultat glasovanja	178/0/7
(za/protiv/suzdržani):	

1. Zaključci i preporuke

1.1. Program Euratoma za razdoblje 2019. – 2020. nastavlja istraživačke aktivnosti programa Euratoma za razdoblje 2014. – 2018. i u potpunosti je usklađen s njime. Prijedlog Komisije sadržava vrlo malo izmjena koje se odnose većinom na proračun i cilj im je osigurati nastavak programa.

1.2. EGSO prima na znanje te izmjene uzimajući u obzir svoja prethodna mišljenja o tom pitanju ⁽¹⁾.

1.3. Primarni je cilj istraživanja fisije koje financira Euratom povećati sigurnost nuklearnih tehnologija. EGSO smatra da se aspektima povezanim s nuklearnom sigurnošću mora pridati što više pažnje. Smanjenje i skladištenje dugoživućeg radioaktivnog otpada, nadzor fisijskog materijala i zaštita od zračenja također moraju biti među prioritetima. Ta se područja istraživanja moraju podijeliti u okviru Europskog foruma za nuklearnu energiju (ENEF) u kojemu je zastupljeno i civilno društvo, među ostalim i EGSO.

1.4. EGSO ponavlja i potvrđuje bit poruke koju je u tom pogledu iznio u svojim prethodnim mišljenjima, odnosno „da valja održavati i produbiti znanja o nuklearnim tehnologijama, njihovoj upotrebi i posljedicama. S obzirom na svoju funkciju koordinacije, udruživanja resursa i zajedničkih napora, okvirni program za istraživanje i razvoj Euratoma donosi znatnu europsku dodanu vrijednost u tom pogledu” ⁽²⁾.

1.5. EGSO podsjeća i na svoju želju da Europska komisija nastavi poticati razvoj nefosilnih obnovljivih izvora energije i provede uravnoteženje udjela nuklearne energije u strukturi izvora energije država.

1.6. Nekoliko nesreća u europskim elektranama pokazalo je da se podugovaranjem ugrožava sigurnost u održavanju nuklearnih elektrana. EGSO smatra da podugovaranje treba ograničiti i jasno regulirati.

1.7. EGSO traži da se tim pitanjima posveti posebna pozornost u kontekstu Brexita i činjenice da Ujedinjena Kraljevina *de facto* napušta Ugovor o Euratomu.

⁽¹⁾ SL C 34, 2.2.2017., str. 66.; SL C 181, 21.6.2012., str. 111. i SL C 318, 29.10.2011., str. 127.

⁽²⁾ SL C 181, 21.6.2012., str. 111. i SL C 318, 29.10.2011., str. 127.

2. Sažetak dokumenta Komisije

2.1. Cilj je prijedloga Komisije donošenje nove uredbe o produljenju svih istraživačkih aktivnosti koje se provode na temelju Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1314/2013 o programu za istraživanja i osposobljavanje Europske zajednice za atomsku energiju (2014. – 2018.) koji nadopunjuje Okvirni program za istraživanja i inovacije Obzor 2020.

2.2. Prijedlog programa Euratoma za razdoblje 2019. – 2020. nadopunjuje program Obzor 2020. U njemu se utvrđuje proračun za izravna i neizravna djelovanja, postavljaju ciljevi u području istraživanja i razvoja te utvrđuju instrumenti potpore za istraživanje i razvoj.

2.3. U skladu s člankom 7. Ugovora o Euratomu aktualni program Euratoma (2014. – 2018.) može trajati najviše pet godina. Prijedlogom se nastoji osigurati nesmetan nastavak programa 2019. i 2020. Time će se zajamčiti veća usklađenost s vremenskim okvirom programa Obzor 2020. To je osobito važno zato što se ciljevi programa Euratoma i Obzor 2020. međusobno nadopunjuju.

3. Opće napomene

3.1. EGSO prima na znanje zaključke Komisije o privremenoj evaluaciji programa Euratoma za razdoblje 2014. – 2018. i osobito činjenicu da analize koje je provela Komisija „nisu ukazale na to da su strategija i format programa za razdoblje 2014. – 2018. sporni niti da treba predložiti reviziju opsega, aktivnosti ili načina provedbe programa u razdoblju 2019. – 2020.“.

3.2. EGSO napominje i da je javno savjetovanje provedeno od listopada 2016. do siječnja 2017. za potrebe privremene evaluacije programa Euratoma za razdoblje 2014. – 2018. i prijedloga programa Euratoma za razdoblje 2019. – 2020. pokazalo uglavnom pozitivne ocjene: 80 % sudionika smatralo je da je program koristan (slažu se s time ili se u potpunosti slažu s time). Osim toga, sudionici su osobito cijenili rezultate postignute u obrazovanju i osposobljavanju, istraživanju u području gospodarenja otpadom, sigurnosti postojećih nuklearnih reaktora i istraživanju u području fuzije. Suprotno tome, čini se da program nije povoljno utjecao na privatna ulaganja.

3.3. Naposljetku, Komisija se obvezuje da će osiguravati da se preporuke raznih dionika uzmu u obzir tijekom pripreme programa rada Euratoma za razdoblje 2019. – 2020. ili u okviru njezinih uobičajenih aktivnosti nadzora i upravljanja programom Euratoma te da se preporuke u pogledu dugoročnih aspekata ispituju u *ex ante* procjeni učinka za sljedeći program Euratoma koji je obuhvaćen novim višegodišnjim financijskim okvirom (nakon 2020.).

3.4. EGSO prima na znanje navedene elemente i, uzimajući u obzir svoja prethodna mišljenja o tom pitanju, daje svoju potporu prijedlogu Komisije.

3.5. U skladu sa svojim prethodnim mišljenjima, EGSO ističe da je prvi cilj istraživanja u području fisije koje financira Euratom jačanje sigurnosti nuklearne tehnologije. EGSO smatra da se aspektima povezanim s nuklearnom sigurnošću mora pridati što više pažnje. Smanjenje i skladištenje dugoživućeg radioaktivnog otpada, nadzor fizijskog materijala i zaštita od zračenja također moraju biti među prioritetima.

3.6. EGSO još jednom naglašava „da valja održavati i produbiti znanja o nuklearnim tehnologijama, njihovoj upotrebi i posljedicama.“, „S obzirom na svoju funkciju koordinacije, udruživanja resursa i zajedničkih napora, okvirni program za istraživanje i razvoj Euratoma donosi znatnu europsku dodanu vrijednost u tom pogledu“⁽³⁾.

Bruxelles, 14. ožujka 2018.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

⁽³⁾ SL C 181, 21.6.2012., str. 111. i SL C 318, 29.10.2011., str. 127.